

За улагања од билион долара, Кина обнавља древни Пут свиле, отварајући на широким просторима Евроазије простор за економску, финансијску и инвестициону сарадњу, енергетско заједништво, културне трансфере и интелектуалне фузије.

Откако је 2013. најављен под именом „Један појас, један пут”, овај план поморског и копненог повезивања два континента по угледу на древне трговинске руте претворио се у најзначајнију глобалну економску иницијативу савременог света.

Нови Пут свиле протеже се на простору 60 држава са 4,4 милијарде људи, које представљају више од 40 процената светског бруто производа. Копнена компонента плана позната је као економски појас Пута свиле, за разлику од поморског Пута свиле. „Појас” обухвата мрежу путева и железница, „пут” развој лука и бродских линија које ће кинеске луке повезивати са Европом и Јужним Пацификом.

Пекинг је стартовао са 40 милијарди долара убачених у фонд Пута свиле из кога су већ финансирани хидроелектрични пројекти у Пакистану (где се у инфраструктурне пројекте укупно улаже 46 милијарди долара) и пројекти течног гаса у Русији. Потом је формирана Азијска инфраструктурна инвестициона банка са капиталом од 100

милијарди долара у којој Кина контролише 26 одсто гласова. Коначно, овог месеца је Кинеска банка за развој саопштила да ће у више од 900 различитих пројеката у 60 земаља инвестирати 890 милијарди долара.

Стручњаци ове гигантске инвестиције тумаче двоструко: први се тиче успоравања кинеског раста и економских рањивости, други чине геополитичке амбиције Пекинга.

Кина је данас суочена за знатним вишком капацитета у секторима челика и грађевинарства, па градња путева, лука, пруга и остале инфраструктуре треба да ангажује постојећи вишак капитала и радне снаге. Инвестиције у иностранству истовремено би требало да ојачају привреде кинеских партнера – што на дужи рок обезбеђује тражњу кинеске робе и услуга.

Истовремено, снажнија трговинска мрежа треба да помогне подизању ефикасности кинеских фирми, што ће све ојачати трговинску и енергетску сигурност јер Пут свиле чува тржишта за кинеску робу и обезбеђује приступ толико важним изворима енергије.

Ради се о правом инвестиционом буму на широком пространству од централне и јужне Азије, преко Русије до Пиреја, од централне и источне Европе до Ротердама. Кинези истовремено нуде кеш под условима који су знатно повољнији од Светске банке.

Кина је са Казахстаном потписала 22 споразума, махом енергетска, вредна око 30 милијарди долара. Са Узбекистаном постоји 31 споразум чија је укупна вредност 15,5 милијарди долара, укључујући и градњу новог нафтовода. Са Туркменијом постоји уговор од 7,6 милијарди долара који такође предвиђа градњу нафтовода. Са Киргизијом је Пекинг потписао осам споразума у вредности од пет милијарди долара, укључујући и зајам од 1,4 милијарде за нов нафтовод.

Гради се пруга од западне Кине до Техерана како би се олакшало снабдевање иранском нафтом. Кинески председник Си Ђинпинг био је први од најутицајнијих светских лидера који је посетио Иран после укидања санкција. Две земље потписале су уговор о међусобној трговини у вредности од 600 милијарди долара у наредној деценији.

Администрација у Пекингу жели да обезбеди безбедно снабдевање енергентима и да отвори нова тржишта кинеским инвестицијама, роби и услугама.

Европа је, као тржиште веће и богатије од централне Азије, несумњиво најатрактивнији изазов Кинезима. Кинеске мегакомпаније по Европи купују пољопривредне фирме, произвођаче машина или гума, али Пут свиле је колико трговински толико и геостратешки план ширења политичког утицаја.

Више најутицајнијих европских земаља, укључујући Немачку, Француску, Британију и Италију, подржало је кинески пројекат формирања нове међународне развојне банке – упркос отвореном противљењу Сједињених Држава.

Амбициозни пројекат „Новог пута свиле” омогућио је Кинезима да контролишу луке од Грчке до Холандије и да инвестирају у пруге у Грчкој, Србији и Мађарској. Кина је формирала посебну групацију „16 плус 1” која окупља земље централне и источне Европе где Кинези највише улажу у енергетске и инфраструктурне пројекте.

У августу 2014. склопљен је уговор о градњи термоелектране у Тузли. Крајем 2015. са Румунијом је потписан меморандум о нуклеарној електрани Чернавода, највећи пројекат у региону који је овог маја влада у Букурешту прогласила за национални приоритет.

У априлу је потписан 46 милиона евра вредан споразум о „Железари Смедерево”, а у мају је отварањем канцеларије у Београду једна кинеска фирма прва ушла на тржиште енергије ветра у Србији и на читавом Балкану.

Поређења ради, када би се вредност америчке помоћи за обнову Европе после Другог светског рата исказала у данашњим вредностима, износила би 130 милијарди долара. Кинези улажу билион!

То само појачава закључак да кинески план „Један појас, један пут” има потенцијал да промени свет барем онолико колико га је пре седам деценија променио Маршалов план.

(Политика)